

January 2024 | CS

This page is also available in:

- ES
- BG
- DA
- EN
- DE
- ET
- FR
- EL
- HR
- IT
- LV
- LT
- HU
- MT
- NL
- PL
- PT
- FI
- RO
- SK
- SL
- SV

Available Languages:

ÚVODNÍK

V roce 2024 je d?ležité se otev?ít zm?nám a ?elit problém?m

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

rok 2024 bude rokem změn nejen v Evropě, ale na celém světě. V době, kdy se připravujeme na největší demokratický proces na našem kontinentu – na červnové volby do Evropského parlamentu, se budou konat volby do celostátních parlamentů nebo prezidentské volby ve více než 50 zemích světa, včetně USA. Budou se měnit politické konstelace a rýsovat nové cesty.

Pro EU budou volby do Evropského parlamentu skutečnou zkouškou důvěry občanů. V posledních letech jsme se potýkali s nebývalými problémy a nyní bude na evropských občanech, aby nám dali najevo, zda EU v této zkoušce obstála. Jelikož je pro občany EU hlavní prioritou boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení, tak předpokládám, že to pro Unii nebude procházka rajskou zahradou. Inflace, nejistota zaměstnání a celková hospodářská nestabilita jsou živnou půdou strachu a populistické a extremistické rétoriky.

EU může tento trend zastavit, ale nebude to žádný med. Musíme se začít bavit s voliči, nechat je vyjadřovat jejich názory a naslouchat jim. V této souvislosti mohu s hrdostí oznámit, že EHSV bude ve dnech 4. až 8. března pořádat vůbec první Týden občanské společnosti, kdy budou mladí i starší občané po celé Evropě vést diskuse a formulovat vzkazy příští sestavě evropských lídrů v nové Komisi a novém Parlamentu.

EU také bude muset zvládnout nové problémy. Evropská rada učinila nedávno na svém prosincovém zasedání historické rozhodnutí, že zahájí přístupová jednání s Ukrajinou a Moldavskem a udělí Gruzii status kandidátské země. Předznamenala tak klíčový moment pro rozšiřování EU. Kandidátské země sice nyní musejí provést nezbytné reformy, nicméně i vedoucí představitelé EU se zavázali, že budou jednat o vnitřních reformách. Závěry z těchto jednání se očekávají v létě 2024. Z pohledu EHSV je třeba k tomuto cíli třeba dospět postupným zapojováním „členů z kandidátských zemí“ do naší práce, aby se podíleli na vypracovávání našich stanovisek a účastnili se plenárních zasedání. Po zveřejnění výzvy jsme nyní začali vybírat nové členy, které oficiálně zapojíme do naší činnosti na příštím plenárním zasedání EHSV.

Na všechno bude bedlivě dohlížet belgické předsednictví EU, které má za úkol uzavřít legislativní spisy a zároveň připravit volby do Evropského parlamentu. Ten, kdo se ještě neseznámil s

prioritami belgického předsednictví, se může těšit na naše lednové plenární zasedání.

Na začátku naší cesty rokem 2024 je důležité si uvědomit, že změna nebrání růstu, nýbrž ho umožňuje. Je příležitostí k nastolení nové rétoriky a nové Evropy, která bude silnější a jednotnější.

Oliver Röpke

předseda EHSV

POZNAMENEJTE SI

14. a 15. února 2024

Plenární zasedání EHSV

4. až 7. března 2024

Týden občanské společnosti

K V?CI

V rubrice *K věci* poukazuje **Sandra Parthie**, členka EHSV, předsedkyně sekce Jednotný trh, výroba a spotřeba a zpravodajka stanoviska, na návrhy Výboru týkající se nové evropské strategie pro vnitřní trh, jež mají být přijaty na lednovém plenárním zasedání.

SANDRA PARTHIE: RÝSUJE SE NOVÁ EVROPSKÁ STRATEGIE PRO VNIT?NÍ TRH

Od okamžiku, kdy se v 80. letech minulého století zrodila myšlenka na vytvoření jednotného evropského trhu, od navržení jeho koncepce a následného zavedení na počátku 90. let, došlo na našem kontinentu i v dalších částech světa k řadě převratných změn. Samotná EU se co do velikosti a počtu členů od té doby více než zdvojnásobila, překonala nesčetné krize a konflikty a vyrovnala se s přírodními, hospodářskými, sociálními i technologickými výzvami.

Stejně tak se od té doby změnila také geopolitická situace, a to radikálně. V Asii se objevila nová supervelmoc, která se v mnoha ohledech stala systémovým konkurentem EU. V průběhu let se ukázalo, že zásady vnitřního trhu, tj. volný pohyb zboží, služeb, kapitálu a pracovních sil, mají na hospodářskou výkonnost EU blahodárný vliv. Vnitřní trh však není ani zdaleka dokonalý.

Provádění společně dohodnutých pravidel někdy pokulhává, správní požadavky se množí jako houby po dešti a kapacity v oblasti dozoru nad trhem nejsou ani zdaleka dostatečné. V současné době navíc rozvoj vnitřního trhu svazují protichůdné cíle. Žádosti o dotace ze strany průmyslových podniků, ale i dalších subjektů působících na vnitrostátní úrovni jsou v rozporu s výzvami ke snížení státní podpory a zachování rovných podmínek ve všech členských státech. Požadavky na zachování místní výroby, aby v Evropě i nadále docházelo k vytváření hodnot a udržela se zde zaměstnanost, jsou v rozporu s požadavky na zachování otevřenosti trhů a přístupu na ně, aby byla EU i nadále schopna nákladově konkurovat svým globálním soupeřům a nabízet spotřebitelům výrobky za dostupnou cenu. A v neposlední řadě pak přístup k surovinám nezbytným pro výrobu zboží, jako jsou automobily, větrné turbíny, solární panely, ale i kuchyňské spotřebiče či zahradní náčiní, vyvolává otázky týkající se podmínek, za jakých jsou tyto zdroje dodávány, např. zda jsou při tom dodržovány pracovní a environmentální normy a jak si EU při získávání těchto zdrojů vede ve srovnání se svými konkurenty.

Otevřené trhy a hranice v EU, tj. klíčový aspekt původní koncepce jednotného trhu, dnes ve světě, kde se již nedodržují mnohostranně dohodnutá pravidla mezinárodního obchodu, přestávají stačit. A nebudou-li je doprovázet určitá ochranná opatření, např. přísná kontrola kvality a bezpečnosti výrobků, které jsou uváděny na unijní trh, nebo kontrola investic a souvisejících cílů, které investoři sledují, mohou postavení EU dokonce oslabit. Ve světě, který se odvrací od mnohostranných systémů založených na pravidlech a v němž se stále více prosazují země, které přístup ke zdrojům v závislosti na svých národních zájmech různým způsobem omezují a podmiňují, přestává globální ekonomika se svými mezinárodně integrovanými dodavatelskými řetězci fungovat.

Vnitřní trh, který byl dříve na těchto pravidlech založen, proto potřebuje novou strategii. Ta by měla být zaměřená na několik aspektů, kterými jsou evropská průmyslová politika, příznivý rámec pro společnosti a malé a střední podniky, podniky sociální ekonomiky, veřejná podpora evropského projektu, řádně organizované a efektivní služby obecného zájmu a kroky k zachování a rozvoji našeho sociálního modelu.

Pro prohloubení jednotného trhu má přitom podle EHSV zásadní význam dokončení kapitálového trhu EU. Kapitálový trh by se měl zaměřit na financování výroby, nákupu a toku zboží a služeb, zejména podporou činnosti podniků v oblasti výzkumu, vývoje a inovací a služeb obecného zájmu a pobízením k podnikatelství.

Zároveň je třeba upřednostnit politiky, které poskytují rámec pro inovace prováděné soukromými společnostmi a napomáhají inovacím prostřednictvím přístupu k rizikovému kapitálu a spolupráce mezi průmyslem a vědeckou sférou. Další prioritou z hlediska posílení jednotného trhu musí být uplatňování *acquis*. Mnohá z těchto pravidel bohužel nejsou do vnitrostátního práva provedena, jsou prováděna velmi rozdílně nebo jsou uplatňována ve velmi odlišné míře, což představuje závažnou a významnou překážku pro bezproblémové fungování vnitřního trhu.

OTÁZKA PRO…

V naší rubrice *Otázka pro...* jsme tentokrát požádali člena EHSV **Stojana Čukanova**, aby nám přiblížil své stanovisko, které má být přijato na lednovém plenárním zasedání.

EHSV info: „Jste zpravodajem stanoviska *Podpora vlastní a udržitelné produkce potravin – strategie pro společnou zemědělskou politiku po roce 2027*. Jaké návrhy v něm Výbor předkládá, zejména co se týče této politiky po roce 2027 v souvislosti s udržitelnou produkcí potravin?

STOJAN ?UKANOV: JAKÝM SM?REM SE BUDE UBÍRAT SPOLE?NÁ ZEM?D?LSKÁ POLITIKA PO ROCE 2027?

Jste zpravodajem stanoviska „Podpora vlastní a udržitelné produkce potravin – strategie pro společnou zemědělskou politiku po roce 2027“. Jaké návrhy v něm Výbor předkládá, zejména co se týče této politiky po roce 2027 v souvislosti s udržitelnou produkcí potravin?

Stojan Čukanov: SZP umožnila Evropské unii zabezpečit stabilní dodávky potravin ve vysoké a stále se zvyšující kvalitě pro rostoucí počet obyvatel a zároveň zachovat model rodinného hospodářství. Za posledních 65 let se tato politika změnila, avšak všechny tři rozměry udržitelnosti, jimiž se vyznačuje nová SZP, která vstoupila v platnost v roce 2021, jsou stále terčem značné kritiky.

Vzhledem k novým výzvám potřebujeme více než kdy jindy stabilní dlouhodobý rámec politiky, který bude zaměřený na udržitelnou produkci potravin a na otevřenou strategickou autonomii Evropské unie. S tím by měla jít ruku v ruce ochrana rozmanitých způsobů zemědělského hospodaření v EU a řešení společenských a ekologických potřeb („veřejné prostředky na veřejné statky“), přičemž by měl být zároveň zajišťován rozvoj venkova.

Politiky v oblasti životního prostředí a klimatu by neměly být vnímány jako přítěž při překonávání současné krize, ale spíše jako součást dlouhodobých řešení a vodítko pro rozhodování v budoucnosti. Při poslední reformě byla posílena zásada, že každý podporovaný hektar musí na oplátku poskytovat společnosti environmentální služby.

Jednotné financování na hektar však neodráží ekologickou realitu ani spravedlivou podporu ze sociálního hlediska. Jsme přesvědčeni, že příští SZP by měla jít ještě dále a zvýšit environmentální a sociální požadavky, které musí být náležitě odměňovány a chráněny před nekalou soutěží.

Platby za plochu by proto měly být změněny na pobídky spíše než na kompenzace za prospěšné služby. Zároveň by mělo být stanoveno vhodné přechodné období, které by mohlo přesahovat období jednoho víceletého finančního rámce (VFR).

Malá rodinná hospodářství by měla mít možnost rozhodnout se pro zachování podpory příjmu založené na platbách za plochu a pracovních jednotkách v rámci daného hospodářství, přičemž členské státy by měly mít možnost stanovit příslušná kritéria ve strategických plánech. Ve snaze zastavit další úbytek zemědělských podniků v EU v důsledku nedostatečné generační obměny je třeba přijmout opatření týkající se zvýšení průměrných příjmů ze zemědělské činnosti, přístupu k půdě (prostřednictvím dotací na investice, zvýhodněných úvěrů, vnitrostátních právních předpisů týkajících se převodu půdy), příznivých investičních podmínek v rámci druhého pilíře (poskytnutí dodatečných soukromých finančních prostředků), prohlubování dovedností (zemědělců, pracovníků v zemědělství a poradců), posílení postavení žen, dobrých pracovních podmínek, zlepšení dlouhodobých vyhlídek pro zemědělce (důchody atd.), ale i celkové atraktivity venkovských oblastí.

SZP musí pomoci stimulovat poptávku spotřebitelů v EU po zdravějších a udržitelnějších potravinách (ekologické, sezónní, místní produkty), omezit plýtvání potravinami a regulovat trhy s potravinami, aby bylo možné řešit financializaci potravinářského odvětví, která vede k obrovským spekulacím, neboť v době, kdy se Evropané potýkají s rostoucími cenami potravin, jsou zároveň generovány obrovské zisky. Růst cen energie a rizika narušení dodávek energie a hnojiv se staly běžnou součástí každodenního života, je tedy zapotřebí zvážit, zda do SZP nezařadit proticyklické prvky a nezavést v rámci této politiky režimy investiční podpory zaměřené na zlepšení výroby a distribuce energie z obnovitelných zdrojů v zemědělských podnicích a na místní úrovni ve venkovských oblastech.

V tomto stanovisku navrhujeme, aby Komise v reakci na důsledky extrémních klimatických podmínek zvážila možnost posílit jakožto jeden z nástrojů SZP po roce 2027 systémy pojištění založené na partnerství veřejného a soukromého sektoru, jež jsou v jednotlivých členských státech dobrovolné. S ohledem na volby do Evropského parlamentu v roce 2024 a budoucí rozšíření EU považuje EHSV toto stanovisko za příležitost, jak předložit některé úvahy/pokyny/návrhy organizované občanské společnosti týkající se budoucí podoby a směřování SZP po roce 2027 s cílem dosáhnout vlastní a udržitelné produkce potravin v rámci ucelenější a komplexnější potravinové politiky. Cílem je přispět k návrhu Komise týkajícímu se příští SZP a zdůraznit při tom potřeby organizací občanské společnosti a očekávání společnosti.

TRIBUTE TO JACQUES DELORS

Vzpomínka na bývalého p?edsedu Evropské komise Jacquese Delorse

Dne 27. prosince **zemřel Jacques Delors**, který v letech 1985 až 1995 stál v čele Evropské komise a v letech 1981 až 1985 působil jako ministr financí ve vládě Françoise Mitterranda.

Patřičný hold mu vzdal **Sébastien Maillard**, bývalý ředitel a současný zvláštní poradce Institutu Jacquesa Delorse v Paříži a někdejší zpravodaj pro EU v Bruselu.

O své vzpomínky na předsedu Jacquesa Delorse se se čtenáři EHSV info podělil také jeden z nejznámějších evropských novinářů **Lorenzo Consoli**.

Italský žurnalista Lorenzo Consoli, který od roku 1991 působí jako evropský zpravodaj, je jedním z nejzkušenějších odborníků na evropskou politiku. Pracuje zejména pro italskou zpravodajskou agenturu Askanews. V letech 2006–2010 byl předsedou bruselské Mezinárodní novinářské asociace tisku (API) a v rámci magisterského programu Evropská žurnalistika a komunikace působil jako hostující profesor na institutu IHECS v Bruselu. (ehp)

Jacques Delors byl zt?lesn?ním kolektivního úsilí

Po dlouhém a plně angažovaném životě nás opustil Jacques Delors. Avšak to, čeho dosáhl, nás bude provázet i nadále. Přímo přispěl k vybudování zásadně důležitých oblastí evropské integrace, z nichž dodnes těžíme, jako je jednotný trh, schengenský prostor, Erasmus, euro a Fond soudržnosti. Usiloval o budování Evropy ve jménu morálních hodnot.

Jacques Delors dal veřejné angažovanosti punc čehosi vyššího. Tento aktivista, jak se skromně označoval, se při své činnosti ve sdruženích, odborových organizacích a poté v politické sféře inspiroval zejména myšlenkami personalismu Emmanuela Mouniera. Díky svému hluboce křesťanskému založení, které nijak ostentativně neprojevoval, vnímal všechny lidi kolem sebe jako jedinečné osobnosti. Byl si vědom toho, že jednotlivec je součástí sítě společenských vazeb, která je pro jakékoli kolektivní úsilí naprosto nezbytná.

Tohoto sociálního demokrata znepokojoval vzestup individualismu. Věřil ve společenskou angažovanost, kdy každý plní svou úlohu v zájmu společného dobra. Jeho jméno se neodmyslitelně pojí se zásadami vyjednávání, společné správy, sdíleného rozhodování a dalších forem kolektivní činnosti, které prosazoval a požadoval. Z toho důvodu přikládal velký význam Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, k jejichž zřízení přispěl svým dílem. Měl v úctě zprostředkovatelské organizace a věřil v upřímný sociální dialog odehrávající se v duchu kompromisu.

Tento dialog uplatňoval i na evropské úrovni, a to včetně dialogu s náboženskými představiteli. Nebyl však žádným spasitelem. Ačkoli byl samouk, nepovažoval se za někoho, kdo se sám vypracoval. Spíše sám sebe

vnímal jako člověka, který se inspiruje lidmi kolem sebe a společně s nimi se rozvíjí. Tento osobní rozvoj spočíval v tom, že se angažoval. Jeho myšlenky procházely neustálým vývojem a ovlivňovala je zpětná vazba, které se dostávalo jeho činnosti. Své zásady a přesvědčení čerpal ze své neochvějné víry, nicméně nesvazovala jej omezená ideologie. Při každém dalším kroku kupředu realisticky vycházel z konkrétní situace, chápal skutečné podmínky a respektoval národní tradice.

Důležitější než idea pro něj byl daný kontext, avšak bylo-li to nutné, dokázal své myšlenky prosadit. Proto se zasazoval o jednotnou měnu a od samého počátku podporoval znovusjednocení Německa, které se po pádu Berlínské zdi ukázalo jako nezbytné. Je pravda, že svět a jeho problémy jsou nyní jiné než v době Jacquesa Delorse. Úspěchy, jichž dosáhl, jako například vnitřní trh, je s ohledem na značné hrozby třeba upravit a doplnit. Můžeme z nich však vycházet při naší současné činnosti. Při diskusích evropských vedoucích představitelů by se měly znovu uplatňovat jeho metody, v nichž šlo o to, zapojit všechny zúčastněné, brát realisticky v úvahu konkrétní podmínky, pevně se držet zásad a zároveň zůstat otevřený vůči kompromisu. To nám pomůže společně pokročit kupředu.

Sébastien Maillard, zvláštní poradce a bývalý ředitel (v letech 2017-2023) Institutu Jacquesa Delorse

---

Lorenzo Consoli: Význam a prohry Jacquese Delorse

Na Jacquese Delorse, který zemřel 27. prosince 2023, se bude vzpomínat jako na nejvýznamnějšího, nejvýkonnějšího, nejvizionářštějšího a nejprozíravějšího předsedu Evropské komise a na jednoho ze zakladatelů sjednocené Evropy, jakými byli dlouho před ním Jean Monnet a Robert Schuman.

Předseda Komise byl před jeho érou v podstatě pouhým evropským byrokratem. Teprve díky němu získala tato funkce status, který poté všichni uznávali za rovnocenný hlavě státu či předsedovi vlády. Po celých deset let svého působení v této funkci – tj. od roku 1985 do roku 1995 – v neposlední řadě díky podpoře tehdejšího německého kancléře Helmuta Kohla a francouzského prezidenta Françoise Mitterranda důrazně a odhodlaně prosazoval proces evropské integrace. Nejprve ho ihned obnovil, přičemž jeho cílem bylo přeměnit do roku 1992 společný trh spočívající v celní unii na skutečný jednotný trh. Následně, když byly práce na jednotném trhu ještě v plném proudu, zahájil další svůj velký projekt – měnovou unii. Souběžně pracoval i na rozšíření pravomocí tehdejšího Evropského společenství tím, že byla Maastrichtskou smlouvou založena Evropská unie.

Jako první se začal rovněž zaobírat „demokratickým deficitem“ Společenství. Navrhl, aby Evropský parlament získal větší pravomoci, a to nejprve postupem spolupráce (stanovené v Jednotném aktu), a poté (počínaje maastrichtskou reformou) spolurozhodováním v záležitostech podléhajících rozhodnutí Rady kvalifikovanou většinou, a tohoto cíle skutečně dosáhl. Štrasburské shromáždění tak nakonec získalo postavení plnohodnotného spolunormotvůrce.

Cesta ke strategickému cíli jednotného trhu započala dvěma dokumenty: zprávou o nákladech v případě neexistence jednotné Evropy, která popisovala hospodářský přínos odstranění zbývajících vnitřních regulačních překážek, a první tzv. bílou knihou, v níž byla vyjmenována všechna legislativní opatření (přibližně 200) nutná k odstranění těchto překážek.

Delors od počátku tvrdil, že hlavním nástrojem k uskutečnění projektu je posílení rozhodovacích mechanismů a evropských institucí. Proto navrhl Jednotný evropský akt – první skutečnou reformu Římských smluv z roku 1957, kterými byla založena evropská společenství (společný trh a Euratom) – a přesvědčil členské státy, aby ji schválily (1987).

Jacques Delors také sehrál zásadní roli při novém vymezení finančního rámce Evropského společenství. Tehdy došlo v rámci tzv. 1. Delorsova balíčku (na období let 1988-1992) k výraznému navýšení rozpočtových prostředků na 1,20 % celkového HDP členských států a poté na 1,27 % v rámci 2. Delorsova balíčku (na období let 1993-1996), spolu s výrazným navýšením prostředků na „hospodářskou a sociální soudržnost“ (regionální a strukturální politiky), která byla považována za neodmyslitelnou náležitost sjednocení vnitřního trhu. Ještě důležitější však byla systémová změna rozpočtového rámce Evropského společenství, který od přijetí obou Delorsových balíčků již nebyl roční, nýbrž střednědobý (tj. sedmiletý).

Zabránilo se tak každoročnímu opakování úmorných finančních jednání mezi členskými státy, která po celé měsíce protahovala práci evropských orgánů a institucí. K dalším zásadním aspektům, které Jacques Delors zavedl do evropských politik, patří důraz na sociální rozměr. Právě on byl jedním z iniciátorů „sociálního dialogu“ mezi podniky, odbory a evropskými orgány a institucemi. Jeho sociální program, jehož součástí byla také harmonizace nástrojů na ochranu zaměstnanců v případě krize a na boj proti přesouvání výroby, však zůstal – stejně jako i jiné jeho počiny – nedokončen.

Nejtěžší porážku nicméně utrpěl v souvislosti se svou druhou bílou knihou, která pojednávala o růstu, zaměstnanosti a konkurenceschopnosti a kterou ve velkém stylu představil v roce 1993 jako poslední velký projekt svého funkčního období. Tento projekt se týkal oživení a stimulace ekonomiky a měl být financován částkou 20 miliard eur po dobu 20 let. Spočíval mimo jiné ve společném vydávání dluhopisů (ve výši 8 miliard eur ročně) a v příspěvcích z rozpočtu Společenství a půjčkách od Evropské investiční banky na podporu výstavby dopravní a telekomunikační infrastruktury a řady dalších hospodářských a sociálních iniciativ (v podstatě předznamenání toho, co vzniklo o více než 20 let později formou nástroje NextGenerationEU vytvořeného v reakci na pandemickou krizi).

Evropská rada tento plán nejprve uvítala, později ho však ministři financí členských států EU kritizovali a zavrhli. Dekáda Jacquese Delorse skončila ztrátou jeho popularity, postupným ústupem do pozadí, během něhož byl obviňován z přehnaných ambicí, centralizačního jakobínství a přemrštěné regulace. Některé jeho plány byly nicméně později opět vzkříšeny, například transevropské sítě nebo program SURE na podporu programů dočasných nucených dovolených zaměstnanců během krize covid-19.

NOVINKY Z EHSV

Výro?í EHSV: EU musí vést ješt? intenzivn?jší sociální dialog

EHSV je úspěšnou iniciativou, avšak Evropská unie musí ještě více usilovat o to, aby zajistila společenskou smlouvu, solidaritu, spravedlivou ekonomiku a inkluzivnost. Pro zachování jejích hodnot mají zásadní význam.

Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) byl zřízen Římskou smlouvou (jež byla podepsána v březnu 1957) a v květnu 1958 uspořádal své první plenární zasedání. Na **oslavě 65. výročí založení Evropského hospodářského a sociálního výboru**, která se konala v Bruselu dne 13. prosince a jež byla věnována otázkám **posilování postavení občanské společnosti a obrany demokracie**, se diskutovalo o jeho minulých zkušenostech a poučeních pro budoucnost. „Za posledních 65 let Výbor vytvořil opravdovou platformu, na níž může občanská společnost svobodně vyjadřovat své názory, a usilovat tak o zlepšení právních předpisů EU. V měnící se geopolitické situaci je důležitější než kdy jindy, aby silná a nezávislá občanská společnost měla prostor k vyjadřování svých postojů. Je to právě občanská společnost, která plní úlohu strážce a zajišťuje, aby nikdo nenarušoval systém brzd a protivah, právní stát či základní práva a hodnoty, tedy aby nedošlo k úpadku demokracie," uvedl předseda EHSV **Oliver Röpke**.

Členové EHSV zastupují nejrůznější organizace občanské společnosti v celé Evropě, včetně podnikatelských subjektů, odborových organizací a dalších zájmových skupin. Výbor je poradní institucí EU, který vydává stanoviska určená Evropské komisi, Radě EU a Evropskému parlamentu a funguje jako prostředník mezi rozhodovacími orgány EU a občany EU. „EHSV existuje již 65 let a možná se domníváte, že nastal čas poslat ho do penze. Opak je však pravdou. Nyní, kdy je tolik evropských občanů v obtížné situaci, je EHSV důležitější než kdy jindy. Je třeba čelit snahám o přehlížení úlohy organizovaného sociálního dialogu. Ostatní orgány a instituce EU by nám měly ještě více naslouchat," prohlásil bývalý předseda EHSV a předseda Sdružení bývalých členů EHSV **George Dassis**.

Během diskuse účastníci poukázali na to, že EHSV byl v posledních letech hlavním partnerem zapojeným do diskuse o evropském pilíři sociálních práv. EHSV se rovněž aktivně zúčastnil Konference o budoucnosti Evropy, v jejíž závěrečných doporučeních je výslovně označen za nástroj ke zvýšení účasti a transparentnosti demokracie v EU. K nedávným příkladům průkopnické úlohy EHSV patří to, že jako první vyzval k vytvoření řádné evropské zdravotní unie a v první linii se zasazoval o „právo na opravu". Předseda skupiny Zaměstnanci **Stefano Mallia** poukázal na to, že činnost EHSV má významný dopad, přičemž se zmínil o zlepšeních, k nimž došlo v právních předpisech od roku 1958: „V posledních měsících jsme dosáhli několika klíčových cílů, včetně zavedení testu konkurenceschopnosti a přípravy modré dohody pro EU. Budeme nadále tlumočit názory osob, které zastupujeme."

Transformace energetiky, boj proti změně klimatu a reakce na geopolitickou hrozbu, již představuje Rusko, patří mezi problémy, kvůli nimž je stále nutnější, aby EHSV napomáhal dosahovat konsensu ve jménu obecného blaha, podporovat hodnoty evropské integrace a prosazovat participativní demokracii a organizace občanské společnosti. „EHSV již 65 let funguje jako platforma, jež umožňuje zástupcům odborových organizací smysluplně diskutovat se zaměstnavateli, organizacemi občanské společnosti a dalšími orgány a institucemi Evropské unie. Úspěch EHSV spočívá ve spolupráci. Tím, že umožňujeme představitelům mnoha různých skupin ve společnosti, aby se setkávali, se nám daří připravovat stanoviska, jež obsahují řadu různých perspektiv. Díky této inkluzivnosti naše činnost odráží demokratické zásady,"

uvedla předsedkyně skupiny Zaměstnanci **Lucie Studničná**.

Předseda skupiny Organizace občanské společnosti **Séamus Boland** vyzval EHSV, aby se plně zapojil do přípravy voleb do Evropského parlamentu. „EU musí kolektivně řešit společné evropské výzvy. Zda toho dosáhneme, bude do značné míry záviset na výsledcích voleb do Evropského parlamentu. EHSV a jeho členové musí v rámci svého mandátu a svých úkolů oslovovat občany prostřednictvím svých sítí organizací občanské společnosti, a řešit tak problém dezinformací, obavy a nedostatek důvěry. Musíme rovněž znovu vyzvat k tomu, aby byla přijata skutečná opatření, jež by umožnila vést na úrovni EU dialog s občanskou společností ve všech oblastech politik."

O historii EHSV se více dozvíte zde. (ab)

Novou generální tajemnicí Evropského hospodá?ského a sociálního výboru se stala Isabelle Le Galo Flores

Předsednictvo Evropského hospodářského a sociálního výboru (EHSV) se 12. prosince 2023 rozhodlo jmenovat novou generální tajemnicí EHSV **Isabelle Le Galo Flores**.

Isabelle Le Galo Flores získala magisterský titul v oboru matematického inženýrství, ale také v oboru komunikace, mediální studia a mezinárodní vztahy. Během své kariéry zastávala různé vedoucí pozice, přičemž naposledy působila v Nadaci Daniela a Niny Carassových, kde se jakožto zástupkyně generální ředitelky pro Španělsko zabývala mimo jiné otázkami udržitelných potravinových systémů a občanství prostřednictvím umění.

Generální tajemník EHSV zastává výkonnou funkci, poskytuje podporu a poradenství statutárním orgánům EHSV a řídí přibližně 700 zaměstnanců. **Isabelle Le Galo Flores** se své funkce ujala 16. ledna na období pěti let. Vystřídala tak Gianlucu Brunettiho, jeho mandát skončil 31. prosince 2023. (ehp)

EHSV požaduje v?tší politické úsilí o vymýcení bezdomovectví

Každou noc se v EU ocitá bez přístřeší na ulici nebo v útulcích pro bezdomovce téměř 900 000 lidí. EHSV vyzývá členské státy a EU k přijetí konkrétních opatření, protože počet bezdomovců se v posledních 15 letech více než zdvojnásobil.

EHSV požaduje komplexní strategii EU pro oblast bezdomovectví a urychlené přijetí účinných vnitrostátních politik v oblasti bezdomovectví, aby se počet bezdomovců do roku 2030 výrazně snížil. Bezdomovectví totiž patří k nejextrémnějším formám sociálního vyloučení.

„Požadujeme vypracování strategie EU pro oblast bezdomovectví, do níž by byla plně integrována Evropská platforma pro boj proti bezdomovectví (EPOCH) a která by umožnila začlenění vnitrostátních politik pro řešení bezdomovectví do evropského semestru," prohlásila zpravodajka stanoviska EHSV Rámec EU pro vnitrostátní strategie v oblasti bezdomovectví **María del Cerman Barrera Chamorro**.

Tato strategie se musí opírat o doporučení Rady, a EHSV proto vyzývá nové belgické předsednictví Rady EU, aby ho začalo připravovat. Vyzývá rovněž Komisi, aby začala co nejdříve vypracovávat návrh nového víceletého pracovního programu, který se bude prolínat celým jejím příštím funkčním obdobím.

„EHSV si přeje, aby bezdomovectví zůstalo před volbami do Evropského parlamentu i po nich prioritou sociální politiky EU. Je třeba, aby došlo ke strategické změně a cílem opatření se namísto řešení bezdomovectví stalo jeho vymýcení do roku 2030," uvedl spoluzpravodaj stanoviska **Ákos Topolánszky**.

EHSV předložil návrh, aby se v zájmu řešení „chronického bezdomovectví" aktivně propagovala zásada „bydlení jako priorita". Podle této zásady není bydlení jen přístřeším, je to rovněž prostředek k opětovnému začlenění. Konkrétně to znamená zajistit dlouhodobá řešení bydlení bez ohledu na to, zda příjemce například prokáže, že pracuje na svém osobním rozvoji nebo dostává podporu.

Přístup zaměřený na bydlení byl již schválen v Lisabonském prohlášení, které v roce 2021 podepsalo všech 27 členských států EU, evropské orgány a instituce a několik evropských nevládních organizací. Toto prohlášení je politickým základem platformy EPOCH a jeho signatáři se v něm zavázali ke spolupráci v oblasti bezdomovectví na úrovni EU a k tomu, že budou usilovat o vymýcení bezdomovectví do roku 2030. EHSV však ve svém stanovisku konstatuje, že navzdory politickému úsilí nečiní pro řešení bezdomovectví dost ani EU, ani členské státy.

Jedinou zemí, které se v posledních dvaceti letech dařilo bezdomovectví soustavně snižovat, je Finsko. (ll)

Evropa musí i nadále hrát v?d?í úlohu, prohlásila špan?lská místop?edsedkyn? vlády Nadia Calviño

Hospodářství a finance, digitalizace, konkurenceschopnost a podnikání a obchod. V těchto čtyřech oblastech se španělskému předsednictví Rady Evropské unie podařilo v období od července do prosince 2023 dosáhnout pokroku.

První místopředsedkyně španělské vlády a ministryně hospodářství a digitalizace **Nadia Calviño** na prosincovém plenárním zasedání shrnula závěry rotujícího předsednictví EU, přičemž zmínila mj. prohloubení hospodářské a měnové unie, problematiku okamžitých plateb v bankovnictví, reformu trhu s elektřinou a podpis dohody o rozšíření obchodu s Chile.

Nadia Calviño, která se 1. ledna 2024 ujala funkce prezidentky Evropské investiční banky (EIB), zdůraznila rovněž otázky, kterými se bude muset Evropská unie, zejména s ohledem na nadcházející volby do Evropského parlamentu, již brzy zabývat. Jak uvedla, „svět prochází obrovskými změnami a tektonické desky vytvořené po druhé světové válce se daly do pohybu. Musíme zajistit, aby EU i za těchto nových podmínek nastolovala ty nejdůležitější celosvětové otázky, řešila klíčové výzvy a chránila evropské hodnoty.“

V souvislosti s uplynulými náročnými šesti měsíci pak dodala, že „k úspěchu španělského předsednictví přispěla spolupráce s ostatními evropskými institucemi, a zejména s EHSV. To, že jsem dnes tady, je důkazem pevného odhodlání španělské vlády podporovat sociální partnery, sociální dialog a občanskou společnost. Snažíme se názorům občanské společnosti pozorně naslouchat a zohlednit je v naší práci.“ (mp)

Zavedení evropského pr?kazu osob se zdravotním postižením p?edstavuje posun ve snaze zaru?it t? mto osobám volný pohyb v EU

EHSV vyzval k rozšíření působnosti návrhu Komise, jímž má být zaveden evropský průkaz osob se zdravotním postižením, aby tak bylo možné tento průkaz používat i pro delší pracovní či studijní pobyty a zaručit osobám se zdravotním postižením volný pohyb v EU.

EHSV uvítal návrh Komise zavést evropský průkaz osob se zdravotním postižením a evropskou parkovací kartu, neboť jde podle něj o první krok k zajištění volného pohybu osob se zdravotním postižením v EU.

„Tento návrh ovlivní život více než 80 milionů Evropanů se zdravotním postižením,“ prohlásil **Ioannis Vardakastanis**, hlavní zpravodaj stanoviska EHSV Evropský průkaz osob se zdravotním postižením a evropská parkovací karta, které bylo předloženo na plenárním zasedání dne 14. prosince. „Jedná se o nesmírně důležitý krok k odstranění závažných překážek a zajištění toho, aby osoby se zdravotním postižením – ať už jsou evropskými občany, nebo státními příslušníky třetích zemí, kteří oprávněně pobývají v jednom z členských států – mohly využívat základní zásadu, na níž je Evropská unie založena, tj. právo na volný pohyb. V návaznosti na něj pak budou v budoucnu přijata další opatření.“

EHSV nicméně upozornil, že návrhem nebyly odstraněny některé z hlavních překážek, jež brání volnému pohybu Evropanů se zdravotním postižením, a sice nepřenositelnost dávek souvisejících se zdravotním postižením v situaci, kdy se za účelem zaměstnání či studia přestěhují do jiného členského státu. Ve svém stanovisku z vlastní iniciativy vyzval k rozšíření působnosti návrhu tak, aby v takovém případě měli držitelé průkazu osoby se zdravotním postižením po danou dobu i nadále přístup k požitkům spojeným se sociálními politikami nebo vnitrostátními systémy sociálního zabezpečení.

V současné době tomu tak totiž není. Osoba se zdravotním postižením, která se přestěhuje z jednoho členského státu do druhého, ztrácí v okamžiku překročení hranice dočasně právo na jakékoli požitky související s jejím zdravotním postižením, které musí být nejprve opětovně posouzeno v novém členském státě.

Toto opětovné posouzení může trvat déle než jeden rok, přičemž dotčené osobě je během tohoto přechodného období odepřeno jakékoli uznání či podpora. „Vyzýváme k rozšíření působnosti návrhu tak, aby nevzniklo právní vakuum a aby po tuto dobu nebylo přerušeno poskytování požitků v nové zemi. Osobám se zdravotním postižením to umožní vést již od začátku svého pobytu důstojný život," uvedl **Ioannis Vardakastanis**. (ll)

COP 28: Ob?anská spole?nost prosazuje další opat ?ení na ochranu klimatu

Organizace občanské společnosti jsou zklamány výsledky, k nimž dospěla konference COP28, považují je však za východisko pro rozhodnější kroky EU na mezinárodní scéně. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV), který se bude i nadále snažit klimatickou krizi řešit, zdůrazňuje, že je zapotřebí si stanovit ještě ambicióznější cíle a zapojit do tohoto úsilí i mladé lidi.

Na zasedání COP28 se podařilo dosáhnout historického úspěchu, neboť účastnické země se po třiceti letech poprvé zavázaly, že se v rámci svých energetických systémů postupně odkloní od fosilních paliv. Předseda EHSV **Oliver Röpke** tento pokrok ocenil, zdůraznil však, že s používáním fosilních paliv je nutné naprosto skoncovat. Zároveň je podle něj důležité, aby se do tohoto úsilí zapojili i mladí lidé.

Vyjednávači zastupující Evropskou unii považují za úspěch, že se státy budou i nadále snažit dosáhnout cíle Pařížské dohody a omezit nárůst globální teploty. Účastníci konference COP28 se zaměřili na odvětví energetiky, v jehož případě by měly být do roku 2030 sníženy emise o 43 %, a do roku 2050 by mělo být dosaženo dokonce klimatické neutrality. Dohoda však sklidila také kritiku za své nedostatky, jako je nejistota, pokud jde o dosažení cíle 1,5 °C, vliv států těžících ropu a nedostatečné finanční zdroje pro zajištění transformace.

Spolupředsedkyně Římského klubu **Sandrine Dixson-Declève** varovala, že nedostatečné rozložení této zátěže může vést k nárůstu nerovnosti z hlediska bohatství a k sociálnímu napětí. Zástupkyně mládeže za EHSV **Diandra Ní Bhuachalla** prohlásila, že je výsledkem COP28 zdrcena, a zdůraznila, že v boji proti lobbistům prosazujícím fosilní paliva je důležité brát v potaz zkušenosti obyčejných lidí.

Navzdory zmíněným výhradám členové EHSV uznávají, že dohoda uzavřená v Dubaji má i svá pozitiva, a budou se snažit její nedostatky řešit. Stejně tak by podle nich měly postupovat i ostatní instituce a orgány EU. Celá diskuse, jež proběhla v EHSV, vyzněla naprosto jasně: „Nevzdáme se" a i nadále se v rámci spolupráce EU a OSN vynasnažíme klimatickou krizi urychleně řešit. (ks)

EU musí ve své vn?jší politice prosazovat v prvé ? ad? klimatickou diplomacii

Evropský hospodářský a sociální výbor ve svém stanovisku přijatém na prosincovém plenárním zasedání zdůraznil, že by EU měla prosazovat klimatickou diplomacii a učinit z ní prioritu své vnější činnosti. K uzpůsobení své diplomatické činnosti v oblasti klimatu současné geopolitické situaci a cílům udržitelného rozvoje OSN potřebuje Unie spolehlivý a důvěryhodný strategický plán.

EHSV je přesvědčen, že cesta vpřed spočívá v povýšení diplomatické činnosti v oblasti klimatu na stěžejní činnost v oblasti zahraničních vztahů EU.

Předseda skupiny Zaměstnavatelé v EHSV a zpravodaj tohoto stanoviska **Stefano Mallia** prohlásil: „Čas běží, takže chceme-li zamezit nenapravitelným škodám, musíme začít jednat. Klimatická diplomacie je diplomacie prevence. Je tudíž zřejmé, že je naléhavě nutné ji posílit a považovat ji v rámci vnějších záležitostí a zahraniční politiky EU za prioritu.“

EHSV vybízí EU, aby přijala ucelenou strategii diplomatické činnosti v oblasti klimatu, jež by zahrnovala krátkodobé i dlouhodobé priority a která by opatření v oblasti klimatu začlenila do všech oblastí vnějších vztahů, včetně bezpečnosti a obrany, obchodu, investic, dopravy, migrace, rozvojové spolupráce, finanční a technické pomoci, kultury a zdraví.

Účinné vnitřní provádění Zelené dohody pro Evropu zvyšuje kredibilitu EU a tedy i její možnosti ovlivňovat a inspirovat ostatní k podobnému obratu směrem k udržitelnosti. EHSV proto apeluje na členské státy a instituce, aby zajistily užší spolupráci mezi aktéry EU v zájmu sladění jejich příslušných politik s cíli v oblasti klimatu a urychlení vnitřních opatření k provádění Zelené dohody.

Jak uvedl zpravodaj stanoviska **Stefano Mallia**: „Musíme se v první řadě zaměřit sami na sebe a posoudit, zda jsme schopni dosáhnout cílů, které jsme si v rámci Zelené dohody vytyčili. Jakmile si zameteme před vlastním prahem, měli bychom se porozhlédnout i u našich sousedů, podpořit jejich hospodářskou diverzifikaci, vypracovat plány spravedlivé transformace a podpořit projekty v oblasti přizpůsobování se změně klimatu a řízení rizik, aby bylo možné předcházet rizikům nestability a tato rizika snižovat.“ (mt)

Akt o kriticky d?ležitých lé?ivých p?ípravcích by Evrop? zaru?il farmaceutickou nezávislost

Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) nedávno přijal stanovisko, v němž upozornil, že přílišná závislost EU na dovozu farmakologicky účinných látek a konečných léčivých přípravků z Asie je hrozbou pro zdraví a kvalitu života občanů EU. EHSV proto navrhl, aby byl zaveden akt o kriticky důležitých léčivých přípravcích.

Pro Evropskou unii je stále obtížnější si zabezpečit dodávky základních léčivých přípravků, protože v současné době dováží většinu farmakologicky účinných látek a konečných léčivých přípravků z Asie. Tato závislost na vnějších dodavatelích vyvolává obavy, co se týče odolnosti EU vůči narušením dodavatelského řetězce, volatilitě cen a případným geopolitickým rizikům.

„Tím, že se spoléháme na dodávky základních léčivých přípravků ze třetích zemí, ohrožujeme zdraví našich občanů. Musíme neprodleně podniknout kroky, abychom Evropanům zaručili přístup k potřebným léčivým přípravkům," prohlásil zpravodaj stanoviska EHSV **Lech Pilawski**.

EHSV doporučil, aby byl v zájmu nápravy této situace vytvořen nový mechanismus EU na podporu výroby farmakologicky účinných látek a konečných léčivých přípravků v Evropě. Navrhovaný akt o kriticky důležitých léčivých přípravcích by měl být zaveden nařízením a mělo by se jednat o komplexní mechanismus EU, jehož prostřednictvím bude možné aktivně podporovat výrobu farmakologicky účinných látek a konečných léčivých přípravků v Evropské unii a financovat výzkum a vývoj, rozvoj infrastruktury a provozní náklady.

Realizace těchto doporučení se neobejde bez vysokých investic a rozsáhlé spolupráce mezi členskými státy EU. EHSV vyzývá Evropskou komisi, aby se ujala koordinace tohoto úsilí a vypracovala komplexní strategii, která pomůže ochránit v Evropě zdravotní bezpečnost, podpořit hospodářskou prosperitu a zajistit občanům EU léčivé přípravky za dostupnou cenu. (gb)

EHSV vyzývá k p?ijetí na míru uzp?sobených pakt ? s cílem podpo?it odlehlé regiony EU

Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) ve svém stanovisku přijatém na plenárním zasedání navrhuje strategii pro řešení socioekonomických výzev, jimž čelí ostrovy, horské regiony a řídce osídlené oblasti EU. EHSV apeluje na EU, aby přijala opatření v rámci politiky soudržnosti, a zdůrazňuje, že jsou zapotřebí na míru uzpůsobené strategie, spolehlivé údaje a zvláštní mechanismy zaměřené na udržitelný růst.

Odlehlé regiony EU, od ostrovů po horské či řídce osídlené oblasti, zápolí s hospodářskými, sociálními a environmentálními problémy, které jim brání v pokroku. Izolované ostrovy čelí v důsledku své polohy vysokým nákladům, horské oblasti zase ohrožuje změna klimatu. S ohledem na pokles počtu obyvatel v řídce osídlených oblastech jsou nezbytné inovativní strategie růstu. Zpravodaj EHSV **Ioannis Vardakastanis** zdůrazňuje, že jsou zapotřebí individualizované přístupy, které zohlední specifické rysy jednotlivých regionů. Výbor se ve svém stanovisku zasazuje o soudržnou činnost EU a klade důraz na regionální solidaritu s cílem zabránit marginalizaci. EHSV navrhuje využít pevný právní základ politiky soudržnosti EU a doporučuje vyhradit na tuto činnost specifické prostředky a zřídit zvláštní pakty – jako „pakt pro ostrovy" nebo „pakt pro horské oblasti" – zaměřené na řešení zvláštních výzev těchto regionů, které budou obdobou úspěšných strategií realizovaných v městských a venkovských oblastech. Řešení musí zohlednit hospodářské, sociální i environmentální aspekty a musí zahrnovat různá opatření, od snížení

provozních nákladů až po podporu tvorby pracovních míst a zachování místní kultury. Informované rozhodování musí být podloženo přesnými údaji, vyžaduje budování kapacit a podporuje aktivní dialog mezi zúčastněnými stranami na unijní, vnitrostátní a místní úrovni s cílem vytvářet politiky zohledňující jedinečné podmínky těchto regionů v rámci EU. (tk)

EHSV rozvíjí vizi, jež umožní posílit konkuren?ní výhodu finan?ního sektoru EU

Finanční sektor, zejména bankovnictví, má klíčový význam pro zlepšení konkurenceschopnosti hospodářství EU, jelikož má značný vliv na financování a na zásadně důležitý přechod k udržitelnosti. Evropský hospodářský a sociální výbor (EHSV) ve stanovisku, které přijal na plenárním zasedání, poukazuje na důležité možnosti, jak tento sektor posílit a zlepšit jeho přínos ke strategické autonomii EU, a na cíle, které toho umožní dosáhnout.

Prioritou hospodářské transformace EU je odolný finanční systém, avšak navzdory snahám zavést test konkurenceschopnosti a zlepšit právní úpravu prostřednictvím programu REFIT jisté problémy přetrvávají. Zpravodaj EHSV **Antonio García del Riego** poukazuje na to, že jednotnosti trhu brání neúplná bankovní unie a unie kapitálových trhů, což vede k tomu, že banky v EU zaostávají za globální konkurencí. To bude třeba řešit prostřednictvím důkladných hodnocení, jejichž cílem bude zajistit konkurenceschopný a odolný finanční sektor. Pro stabilitu a růst má zásadní význam spravedlivá hospodářská soutěž, což však vyžaduje silnější regulační rámce zajišťující rozmanitost bankovního sektoru. EHSV vyzdvihuje úlohu spravedlivé hospodářské soutěže pro zajišťování stability a přilákání investic a vyzývá k vyváženému přístupu k dohledu, který podporuje digitalizaci a udržitelnost trhu. EHSV sice oceňuje, že EU do budoucích politik zařadila test konkurenceschopnosti, avšak zdůrazňuje, že konkurenceschopnost je nutné posílit, aniž bychom se odchýlili od celosvětových norem, jako je rámec Basel III. Je zásadně důležité, abychom tuto kontrolu sladili se specifickými prvky finančního sektoru. Dokončení unie kapitálových trhů omezí roztříštěnost trhu, posílí finanční stabilitu a podpoří integraci. EHSV upozorňuje na to, že klíčem k pokroku v tomto odvětví jsou účinné metody hodnocení, zapojení zúčastněných stran do posuzování dopadů a spolehlivé údaje pro informované rozhodování. (tk)

Hlavními zásadami strategie Global Gateway by m ?lo být posuzování dopad? a aktivní zapojení ob? anské spole?nosti

Cílem iniciativy Global Gateway je zajistit otevřenou strategickou autonomii EU. Evropský hospodářský a sociální výbor ve svém stanovisku, které bylo přijato na prosincovém plenárním zasedání, však poukazuje na to, že tato strategie musí vycházet z posuzování dopadů. EHSV navrhuje, že se aktivněji zapojí do klíčových fází rozhodovacího procesu, pokud jde o rozvojové projekty související se strategií „Global Gateway“.

Strategie Global Gateway má v letech 2021 až 2027 mobilizovat investice ve výši až 300 miliard EUR za účelem boje proti změně klimatu, zlepšení propojení v digitálním odvětví a v odvětví energetiky a dopravy a posílení celosvětové infrastruktury v oblasti zdravotnictví, vzdělávání a výzkumu.

EHSV však poukazuje na to, že investiční programy v rámci iniciativy Global Gateway musí vycházet z posouzení dopadů a měly by také zajistit demokratickou účast na rozvojových iniciativách v partnerských zemích a zaručit hospodářskou, sociální a environmentální udržitelnost projektů. Zároveň vyjadřuje výhrady k investičním projektům financovaným z jiných fondů EU, které by se mohly odchylovat od standardního procesu monitorování, a to kvůli nejasnostem ohledně způsobu, jakým se posuzování dopadu jednotlivých projektů provádí.

Člen EHSV a zpravodaj stanoviska **Stefano Palmieri** zdůraznil, že projekty v rámci strategie Global Gateway musí dodržovat řadu zásad a cílů. Uvedl, že „pro zajištění udržitelnosti těchto projektů je důležitá slučitelnost s hodnotami EU a předkládání podrobných posouzení dopadů“.

Výbor zároveň lituje, že do celkového procesu rozvoje nejsou smysluplně zapojeny místní evropské subjekty. EHSV by rád zastával aktivnější úlohu v klíčových fázích rozhodovacího procesu, pokud jde o rozvojové projekty související se strategií Global Gateway, počínaje pořádáním pravidelných setkání mezi radou pro „Global Gateway“ a organizacemi občanské společnosti a sociálními partnery. (mt)

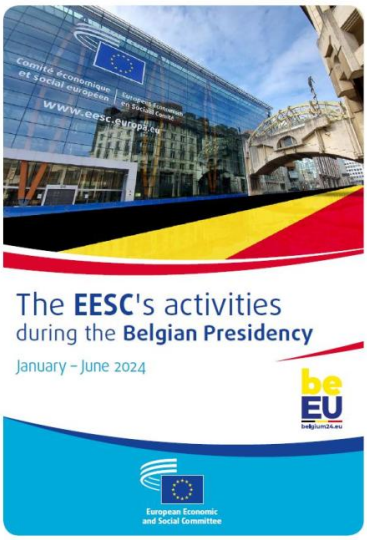

Práv? vyšlo: Naše ?innost b?hem belgického p? edsednictví EU

Belgie se 1. ledna chopila kormidla Evropské unie a v klíčové první polovině roku 2024 bude předsedat Radě EU. Nejvýznamnější událostí budou bezpochyby červnové volby do Evropského parlamentu, v nichž mohou evropští občané rozhodnout o budoucím směřování Unie. EHSV se aktivně zapojí do informování o volbách a bude vybízet voliče, aby šli k urnám. „EHSV coby bašta organizované občanské společnosti bude s belgickým předsednictvím úzce spolupracovat na budování silnější, odolnější a demokratičtější Evropy,“ prohlásil předseda EHSV **Oliver Röpke**.

V této nové brožuře je popsána činnost, kterou bude EHSV provádět v první polovině roku, včetně hlavních témat, jimiž se zabývají jednotlivé sekce, a průzkumných stanovisek, o jejichž vypracování belgické předsednictví zažádalo.
Zajímá Vás, kdo jsou naši belgičtí členové?

Zde se dozvíte, kdo jsou a jaké části občanské společnosti zastupují. Informace jsou k dispozici v nizozemštině, francouzštině, němčině a angličtině (cw).

Pozna?te si do diá?e: Týden ob?anské spole?nosti 2024 prob?hne v EHSV ve dnech 4.–7. b?ezna

Pro další směrování Evropy budou mít zásadní význam volby do Evropského parlamentu v červnu 2024. EHSV, institucionální partner občanské společnosti, proto **připravuje svůj první Týden občanské společnosti**.

Nezapomeňte si toto datum poznačit do diáře!

Na této stěžejní akci se společně setkají účastníci všech věkových kategorií, kteří budou pocházet z nejrůznějšího prostředí. Budou mezi nimi i mladí lidé, novináři a zástupci orgánů EU, kteří budou živě diskutovat o záležitostech, jež jsou důležité pro jejich každodenní život i pro budoucnost Evropy.

V souladu s naším heslem ***Pojďme společně bránit demokracii!*** budeme debatovat o hrozbách a výzvách v souvislosti s obranou demokratických hodnot a dozvíme se, co přesně očekává občanská společnost od budoucích vedoucích představitelů Evropy. Z našich doporučení bude čerpat usnesení EHSV o evropských volbách.

Během **Týdne občanské společnosti** se bude konat **pět hlavních iniciativ EHSV**:

- **Dny občanské společnosti:** *organizace ob?anské spole?nosti jako pilí? demokracie a klí?ový hrá? p?i ?ešení sou? asných výzev,*
- **Den evropské občanské iniciativy:** *spole?ná akce ur?ená pro setkání zákonodárc?, aktivist?, ob?an? a subjekt? ob?anské spole?nosti z EU i z ?lenských stát?,*
- **Vaše Evropa, váš názor:** *obrana demokracie a otev?ená podpora a propagace Evropy – priority mládeže pro p?íští legislativní cyklus EU,*
- **Cena pro občanskou společnost:** *14. ro?ník sout?že o cenu EHSV pro ob?anskou spole?nost zam??ená tentokrát na duševní zdraví,*
- **Seminář pro novináře:** *mobilizace evropských ob?an? za ú?elem voleb do Evropského parlamentu – výzva.*

Připojte se k nám a načerpejte inspiraci na workshopech vedených odborníky a při diskusích na vysoké úrovni. Využijte této příležitosti k tomu, abyste se vyjádřili ke klíčovým otázkám týkajícím se nového evropského legislativního cyklu a navázali kontakty s organizacemi občanské společnost a aktéry změn z celé Evropy.

Registrace bude zahájena v lednu 2024.

Více informací brzy naleznete na internetové stránce věnované Týdnu občanské společnosti (#CivSocWeek) (mt)

NOVINKY ZE SKUPIN

Jakými zp?soby a prost?edky lze dosáhnout skute?né strategické autonomie EU v hospodá?ské oblasti?

Nová studie skupiny Zaměstnavatelé v EHSV

Evropská unie vždy usilovně prosazovala hospodářskou integraci se zbytkem světa. V mírovém světě založeném na pravidlech učinila tato strategie z Evropy jednu z nejdůležitějších globálních obchodních velmocí a jeden z nejvíce prosperujících regionů.

Pandemie covid-19 a následně ruská invaze na Ukrajinu zcela zásadně změnily tuto dynamiku otevřenosti a hospodářské integrace a daly tušit, že Unii čeká vleklý a náročný boj za zachování prosperity. Tyto negativní zvraty ukázaly, jak velmi důležité je to, aby byla EU odolnější a dokázala účinně ochránit své strategické zájmy.

EU se připravuje k reakci na výzvy, které by mohly předznamenat odklon od mnohostranného systému obchodování založeného na pravidlech, jenž byl typickým znakem éry po druhé světové válce, a musí si udělat jasnou představu o tom, co znamená strategická autonomie.

Studie, kterou připravilo Centrum pro evropská politická studia (CEPS), se těmito komplexními otázkami zaobírá, zkoumá zranitelná místa Evropy a navrhuje několik doporučení, jak strategické autonomie dosáhnout. EHSV nechal tuto studii vypracovat na žádost skupiny Zaměstnavatelé. Studii zpracovalo centrum CEPS.

Celou studii si můžete přečíst zde: https://www.eesc.europa.eu/cs/our-work/publications-other-work/publications/what-ways-and-means-real-strategic-autonomy-eu-economic-field.

EU v roce 2030, COP28 a naléhavá pot?eba spravedlivé transformace

skupina Zaměstnanci v EHSV

Výroční zpráva o pokroku za rok 2023, kterou vypracovala Evropská agentura pro životní prostředí (EEA), nebyla právě povzbudivá: EU možná nesplní většinu svých cílů pro rok 2030. Obzvláště nevalné jsou vyhlídky, pokud jde o stopu spotřeby, úroveň spotřeby energie, oběhovou produkci a ekologické zemědělství, nicméně ani v dalších oblastech – od biologické rozmanitosti po zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se této změně – to nevypadá o mnoho lépe.

Velkou úlevou nejsou ani výsledky COP28. Jak vyplynulo z diskuse na prosincovém plenárním zasedání EHSV , občanská společnost není se závěry této konference vůbec spokojená: formulace ohledně toho, jak a kdo by měl platit, je slabá a obsahuje mnoho slov a málo konkrétních činů (navzdory tomu, že fosilní paliva byla poprvé označena za hlavní příčinu změny klimatu). Cíl omezit nárůst průměrné globální teploty do konce století na 1,5 °C pravděpodobně splněn nebude, neboť tohoto nárůstu teploty bude nejspíše dosaženo do pěti let. Rok 2023 byl nejteplejším rokem od počátku vedení záznamů, přičemž od června byl každý měsíc nejteplejším v historii.

Tento pochmurný obraz nás nesmí odradit, nýbrž nás musí motivovat: je třeba jednat. Teď není čas na nesmělé dobré záměry (těch jsme v minulosti měli mnoho a nikam jsme se nedopracovali) ani na návrat k úsporným opatřením. Zásady spravedlivé transformace – s hospodářskou, sociální a environmentální udržitelností – musí prostupovat úplně všechny politiky EU. A jedním z kroků musí být, jak ostatně vyplývá i z aktuálního stanoviska EHSV na toto téma, přijetí směrnice o spravedlivé transformaci na úrovni EU, pokud jde o svět práce: tento obří úkol bude možné zvládnout jedině tehdy, zapojí-li se všichni. Pokud se související náklady přenesou na nejzranitelnější skupiny, jak tomu často bývá, dojde k nárůstu krajně pravicového populismu. Až nastane doba, kdy ani tyto proudy nebudou moci popírat katastrofické dopady změny klimatu, bude již příliš pozdě.

Z nové studie vyplývá, jaké náklady pro domácnosti v celé EU zp?sobuje zm?na klimatu

Lorenza Campagnolo, koordinátorka výzkumu, a tým CMCC, který se na této studii podílel

Studie s názvem *Náklady pro domácnosti a rodiny v EU způsobené změnou klimatu* vhodným způsobem přispěla k tomu, abychom pochopili, jaký dopad mají náklady spojené s adaptačními opatřeními, politikami zmírňování změny klimatu a důsledky této změny na domácnosti v EU v závislosti na tom, v jakém regionu žijí, a na jejich sociálně-ekonomických rysech. Podle této studie je toto téma v odborné literatuře opomíjeno a dosud neexistuje žádné rozsáhlé posouzení nákladů plynoucích ze změny klimatu zaměřené na domácnosti v EU.

Studie předkládá novou metodiku a výsledky, které kombinují informace Eurostatu o příjmech a výdajích domácností, rizika související se změnou klimatu a modelovací nástroje. Autoři docházejí k závěru, že změna klimatu a nezbytné kroky pro přizpůsobení se této změně přímo způsobují jak snižování příjmů domácností, tak zvýšené výdaje.

V roce 2050 bude mít změna klimatu na jednotlivé regiony a socioekonomické skupiny EU různý dopad. V případě mírné změny klimatu se pravděpodobně zvýší výdaje domácností za zdraví v severních a jižních oblastech EU, výdaje za potraviny ve východních, západních a jižních oblastech, výdaje za elektřinu ve všech regionech a také za pojištění, zejména na severu. Tento nárůst výdajů bude pro chudší domácnosti s menší schopností diverzifikovat svou spotřebu a přizpůsobit se znamenat velkou zátěž. Na jihu EU zároveň dojde ke snížení příjmů z pracovní činnosti a ve všech regionech celkově poklesnou příjmy.

Širokou škálu výdajů za zboží/služby a zdroje příjmů, zejména na jihu EU (výdaje za zdraví, elektřinu a pojištění a celkové příjmy z pracovní činnosti), ale také v malé míře ve východních regionech (výdaje za potraviny) a na severu (výdaje za elektřinu a pojištění) ovlivní negativní a zhoršující se dopady (které více zatíží chudší domácnosti než ty bohatší). V důsledku změny klimatu se v celé EU pravděpodobně zvýší počet osob ohrožených chudobou. Tento jev by měly omezit scénáře zaměřené na zmírňování změny klimatu, které podpoří rychlejší růst mezd pracovníků s nízkou kvalifikací ve srovnání s vysoce kvalifikovanou pracovní silou.

Hlavní doporučení pro tvůrce politik spočívají v tom, aby se prioritně zaměřili na regiony (jako jsou regiony na jihu EU), které řeší negativní dopady na domácnosti a zároveň zhoršování podmínek, a posílili opatření na podporu příjmů a přizpůsobili je nejzranitelnějším skupinám obyvatelstva v těchto regionech. Jelikož se náklady plynoucí ze změny klimatu týkají mnoha různých oblastí, je navíc nutná horizontální integrace politik, aby bylo vytváření těchto politik účinnější.

Studie, kterou na žádost skupiny Organizace občanské společnosti vypracovalo centrum CMCC, i její shrnutí jsou k dispozici ke stažení na internetových stránkách EHSV.

JÁ K VOLBÁM P?JDU. A CO VY?

„Já k volbám p?jdu. A co Vy?“

Od prosince zveřejňujeme v rubrice „Já k volbám půjdu. A co Vy?“ názory našich hostů na volby do Evropského parlamentu. Tentokrát na naši otázku odpovídá **Małgorzata Molęda-Zdziech**, polská socioložka, politoložka a aktivní komentátorka dění v Polsku.

Vede katedru politologie na Vysoké škole ekonomické ve Varšavě a je zástupkyní rektora pro spolupráci s Evropskou unií. Ve svém článku se vyjadřuje k tomu, jak důležitý vliv měla polská občanská společnost na výsledky posledních voleb do polského Sejmu v říjnu 2023. Zmiňuje se

rovněž o jedné z priorit budoucího polského předsednictví Rady EU, která se týká úlohy občanské společnosti při ochraně právního státu. (ehp)

Ma?gorzata Mol?da-Zdziech: ob?anská spole?nost a volby do Evropského parlamentu v roce 2024

Občanskou společnost tvoří v podstatě skupiny osob, které jsou schopny se samostatně organizovat a stanovit si určité cíle a poté je uskutečňovat. V demokratických systémech se tato uskupení vyskytují v hojném počtu a mají různorodý charakter, aby mohla co nejlépe zastupovat rozmanité hlasy a názory svých členů. V nedemokratických režimech stojí nevládní organizace většinou v opozici k vládnoucím složkám. Hybnou silou činnosti občanské společnosti je aktivní zapojení občanů a snaha spolupracovat ve prospěch obecného blaha, nezávisle na státních institucích.

Když byla v Polsku u moci strana Právo a spravedlnost, mobilizovaly se organizace občanské společnosti proti změnám, které ohrožovaly státní zřízení a lidská práva. Ve zprávě Helsinské nadace pro lidská práva s názvem „Tlak a mobilizace – občanská společnost a krize právního státu“ se uvádí, že nevládní subjekty uspořádaly v letech 2016 až 2022 řadu masových akcí, během nichž protestovaly proti porušování zásad právního státu a ústavních hodnot. Poskytovaly rovněž právní pomoc skupinám, které čelily diskriminaci a represím. Nevládní sektor soustavně hledal nové možnosti, jak se zapojit do rozhodovacích procesů. Podařilo se mu mj. dát dohromady úspěšné koalice v souvislosti s volbou veřejného ochránce práv či veřejného ochránce práv dětí a také panely občanů.

O tom, jakou má občanská společnost v Polsku sílu, svědčí výsledky parlamentních voleb, které proběhly 15. října 2023. K urnám se dostavil rekordní počet voličů (74,38 %) a opozice získala ve volbách převahu, což je důkazem účinné mobilizace občanů, která pomohla změnit vládu. Strana Právo a spravedlnost získala 35,38 % hlasů. Stala se tak od roku 1989 první stranou, která potřetí za sebou vyhrála parlamentní volby, na rozdíl od voleb v roce 2015 a 2019 však nedosáhla na potřebnou většinu křesel, aby mohla vytvořit vládu. Do polského Sejmu se dostaly také Občanská koalice (30,7 %), Třetí cesta PSL-PL (14,4 %), Nová levice (8,61 %) a Konfederace Svoboda a nezávislost (7,16 %). Tři koaliční strany – Občanská koalice, Třetí cesta PSL-PL a Nová levice – obdržely celkem 51,72 % hlasů, tj. většinu potřebnou k vytvoření vlády. Po prvním nezdařeném pokusu strany Právo a spravedlnost pak byla sestavena vláda v čele s premiérem Donaldem Tuskem.

Takto vysokou účast nepředpovídal žádný z volebních průzkumů. Pro srovnání uveďme, že v parlamentních volbách v roce 2019 činila 61,74 % a v prvních svobodných volbách v roce 1989 to bylo 62,7 %. Jak vyplývá například ze šetření nadace CBOS nebo Batoryho nadace, přivedla voliče k urnám touha po změně, která byla vyvolána dlouhodobou frustrací ve společnosti. Je třeba poukázat na to, že volbám předcházela silná mobilizace občanů. Patří sem například nebývale vysoký počet voličů, kteří se zaregistrovali k volbám mimo místo bydliště – do 12. října 15:00 tak učinilo 960 000 osob a zhruba 1 200 000 osob o to požádalo. Zájem o účast ve volbách vyjádřil téměř dvojnásobný počet Poláků žijících v zahraničí – přibližně 600 000, zatímco v předcházejících volbách v roce 2019 jich bylo 350 000.

Dalším faktorem, který k těmto parlamentním volbám přilákal větší počet voličů, bylo zřejmě vyhlášení a uspořádání celostátního referenda, jehož se zúčastnilo 40,91 % občanů. Výsledek referenda tím pádem

nemá nezávazný charakter. K mobilizaci voličů přispěly také četné iniciativy nevládních organizací, které pobízely k tomu, aby lidé přišli odevzdat svůj hlas. Za zmínku stojí především kampaně zaměřené na ženy a mladé lidi – například „Jsou to tvé volby“ (v rámci iniciativy Hlas žen), „Mlčely jsme už dost dlouho“ (organizace Wschód) nebo „Rozhodnutí je na tobě“ (nadace SexEd) –, které pomohly zvýšit volební účast. V parlamentních volbách v roce 2019 hlasovalo 61,5 % žen a 60,8 % mužů. Mezi mladými lidmi ve věku 18 až 29 let dosáhla volební účast 46,4 %. V roce 2023 se k volbám dostavilo větší procento žen (73,7 %) než v případě mužů (72,0 %) a 68,8 % mladých lidí ve věku 18 až 29 let. Organizace občanské společnosti uskutečnily před volbami na 20 kampaní na podporu volební účasti.

Kampaně probíhaly hlavně na internetu, ale s některými bylo možné se setkat také v televizi, rozhlase nebo dokonce v kinech. Zapojily se do nich celebrity, influenceři, herci a veřejné osobnosti, díky čemuž bylo možné oslovit různé cílové skupiny. Dle průzkumu „Motivace a rozhodnutí voličů ve volbách v roce 2023“, který v říjnu 2023 provedla nadace CBOS, se většina voličů (zhruba 70 %) rozhodla minimálně několik týdnů předem. Ostatní tak učinili až v posledním týdnu před volbami (28 %) a někteří teprve v den konání voleb (9 %) nebo v předcházející den (4 %). Pro voliče, kteří odevzdali hlas Občanské koalici, byl důležitý zejména vztah této strany k Evropské unii (80 %). Téměř stejně často uvedli jako důvod záměr této strany změnit způsob vedení státu (77 %). Velká část voličů (64 %) prohlásila, že tato strana ztělesňuje hodnoty a zásady, které jsou jim blízké. Voliči, kteří hlasovali pro Právo a spravedlnost, vyjádřili názor, že tato strana zastupuje jejich zájmy („stará se o lidi, jako jsem já“ – 66 %) a ztělesňuje hodnoty a zásady, k nimž se oni sami hlásí (62 %). Zároveň kladně ohodnotili dosavadní vládnutí této strany (64 %) a její hospodářský program (59 %).

Polští občané budou mít již v červnu 2024 možnost zvolit si své poslance do Evropského parlamentu. Evropské volby je možné brát jako další ze sledu voleb v Polsku, který začal parlamentními volbami v roce 2023, po nichž budou v dubnu 2024 následovat volby do místních zastupitelstev. I v nich se bude v rámci kampaní hovořit o evropských otázkách, byť v menší míře než při volbách parlamentních. Účast v evropských volbách může navíc pozitivně ovlivnit to, že v roce 2024 uplyne 20 let od vstupu Polska do EU. Připomeňme, že při posledních volbách do Evropského parlamentu vykázalo Polsko volební účast ve výši 45,68 %.

Polští občané výrazně podporují členství své země v Evropské unii. Dle ankety nadace CBOS z dubna 2023 s ním souhlasí 85 % z nich, což je sice méně než v minulosti, ale stále jde o velmi vysoké procento. 10 % dotázaných Poláků se vyslovilo proti členství v EU a 5 % na toto téma nemá názor.

Měli bychom mít rovněž na paměti, že to bude poprvé, co se budou volby do Evropského parlamentu odehrávat v nepříznivém kontextu několika současných krizí – války na Ukrajině, klimatické krize, krize hospodářské a vzestupu populistické pravice. V této souvislosti pravděpodobně dojde k nárůstu dezinformačních aktivit, a proto bude nutné uplatnit ve volební kampani účinnou a jednotnou komunikační strategii a uzpůsobit ji jednotlivým skupinám voličů. Zastánci EU ji vzhledem k mezinárodnímu napětí považují za společenství, které nám zaručuje bezpečnost.

Małgorzata Molęda-Zdziech

Vysoká škola ekonomická ve Varšavě – tým centra Europe Direct Polsko

Redakce

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)
Laura Lui (ll)

Na tomto vydání se podíleli

Christain Weger (cw)
Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanas (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Thomas Kersten (tk)

Koordinace

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Technical support
Bernhard Knoblach (bk)
Joris Vanderlinden (jv)

Adresa

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EHSV info vychází dev?tkrát ro?n? u p?íležitosti plenárních zasedání Výboru. EHSV info je k dispozici ve 23 jazycích.
EHSV info není oficiální zprávou o ?innosti EHSV. K tomuto ú?elu slouží Ú?ední v?stník Evropské unie a jiné publikace Výboru.
Ší?ení je p?ípustné, pokud je uveden zdroj (EHSV info) a vydavateli je zaslán odkaz.

01/2024